

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

ศูนย์วิจัยกสิกรรมวิทย์วิทยาป่าไม้ที่ 1 ได้มีการวางแผนริเริ่มโครงการสาธารณะประโยชน์ เพื่อปลูกฝังและกระตุ้นความสนใจด้านกสิกรรมของประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (ตึก อาคาร ห้องสุขา ลานพื้นที่สำหรับจอดรถ) 2) ลานสาธารณะเพื่อพักผ่อนและค้างแรมสำหรับผู้คนสัญจร 3) โครงการพิพิธภัณฑสถานแมลงแห่งลำปาง ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าชม 4) โครงการรับฝึกอบรมนักวิจัยแมลงรุ่นเยาว์ให้กับ โรงเรียนต่างๆเขตจังหวัดทางภาคเหนือ 5) โครงการอนุรักษ์แมลงคุ้มครองและควบคุมการลักลอบ 6) โครงการเพาะพันธุ์แมลงหายากเพื่อปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติ โดยโครงการสาธารณะประโยชน์ทั้งหมดที่กล่าวมาจะเกิดขึ้นได้นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาทัศนคติจากประชาชน

การยอมรับ (Adoption) และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา (Acceptation) จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการประยุกต์นโยบายสาธารณะเพื่อดำเนินการโครงการ เนื่องจากโครงการสาธารณะดังกล่าวล้วนส่งผลกระทบต่อชุมชนและวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ทั้งนี้ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการสาธารณะ คือ ความเป็นไปได้ทางการเมืองหรือการสนับสนุนทางการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม ความเป็นไปได้ทางการเมืองนั้นขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากคนในชุมชนด้วยเช่นกัน ดังนั้นหากปราศจากการสนับสนุนจากชุมชนและการยอมรับจากคนในชุมชนแล้วนั้น โครงการสาธารณะดังกล่าวก็ยากที่จะเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาศูนย์วิจัยกสิกรรมวิทย์วิทยาป่าไม้ที่ 1 จังหวัดลำปาง

งานวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์วิจัยกสิกรรมวิทย์วิทยาป่าไม้ที่ 1 จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติด้านแมลงและเสริมสร้างโครงการสาธารณะประโยชน์ด้านกสิกรรมให้แก่ชุมชนท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งการทำวิจัยครั้งนี้จำแนกได้ 2 ส่วน คือ

1) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป ทักษะคิดและความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นของผู้คนในจังหวัดลำปาง เกี่ยวกับแมลงและศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าที่ 1 ประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และทักษะคิดเกี่ยวกับแมลง ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสาธารณะประโยชน์ และอุปสรรคต่อการพัฒนาพร้อมข้อเสนอแนะ

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติครบวงจร และศูนย์วิจัยแห่งภาคเหนือ ของศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 อำเภองาว จังหวัดลำปาง โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบจำลองถดถอยโลจิสติก (Logit model) แบบสองทางเลือก (Binary choice)

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 และเป็นเพศหญิงจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 กลุ่มตัวอย่างประชากรมีอายุเฉลี่ยที่ 34.87 ปี ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างประชากรจะมีอายุอยู่ในช่วง 15 - 25 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.4 และรองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีอายุอยู่ในช่วง 26 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.4 ในส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.4 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด รองลงมาคือผู้มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า ปวช/ปวส คิดเป็นร้อยละ 29.4 และลำดับที่สามคือผู้มีการศึกษาในระดับปวช/ปวส คิดเป็นร้อยละ 28 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างประชากรมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.842 คน อีกทั้งกลุ่มประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้มีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 35 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด รองลงมาคือผู้มีระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.2 และลำดับสามคือผู้มีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.6 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด

ในส่วนของการรู้ความเข้าใจและทักษะคิดเกี่ยวกับแมลง ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปาง มีประสบการณ์การรับประทานแมลงมีจำนวน 422 คน คิดเป็นร้อยละ 84.4 กลุ่มตัวอย่างประชากรเคยซื้อสิ่งประดิษฐ์สวยงามที่สร้างขึ้นจากแมลง (อาทิ แมลงสตาร์ฟ แมลงอัดกรอบ) มีจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 นอกจากนี้การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแมลง พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีประสบการณ์เรียนรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแมลงจำนวน 416 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 อีกทั้งในงานวิจัยครั้งนี้ยังได้สำรวจทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแมลงกับระบบเศรษฐกิจ ระบบสาธารณสุข ระบบนิเวศ และโภชนาการสารอาหาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีทัศนคติเห็นว่าแมลงมีประโยชน์ต่อระบบ

เศรษฐกิจ มีจำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 67 จากกลุ่มตัวอย่างประชากร 500 คน ในส่วนทัศนคติเกี่ยวกับหัวข้อแมลงกับระบบสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีทัศนคติเห็นว่าแมลงมีประโยชน์ต่อระบบสาธารณสุข มีจำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 61 จากกลุ่มตัวอย่างประชากร 500 คน อีกทั้งทัศนคติเกี่ยวกับหัวข้อแมลงกับระบบนิเวศ กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีทัศนคติเห็นว่าแมลงมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศ มีจำนวน 402 คน คิดเป็นร้อยละ 80.4 จากกลุ่มตัวอย่างประชากร 500 คน และทัศนคติเกี่ยวกับหัวข้อแมลงกับโภชนาการ กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีทัศนคติเห็นว่าแมลงมีประโยชน์ทางโภชนาการสาธารณสุข มีจำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 จากกลุ่มตัวอย่างประชากร 500 คน

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 จากผลการสำรวจพบว่า การค้นพบแมลงชนิดใหม่ในจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีประสบการณ์เคยทราบการค้นพบแมลงชนิดใหม่ในจังหวัดลำปาง มีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ในส่วนข้อมูลของการเดินทางสัญจรบนถนนสายอำเภอเมืองลำปาง – อำเภอเถิน กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีประสบการณ์เคยเดินทางสัญจรบนถนนสายอำเภอเมืองลำปาง – อำเภอเถิน มีจำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4 อีกทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการทราบถึงการมีอยู่ของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีประสบการณ์เคยรู้จักการมีอยู่ของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 มีจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6

ในส่วนของข้อมูลโครงการสาธารณะประโยชน์ จากผลการสำรวจพบว่า โครงการสาธารณะที่มีความเป็นไปได้สำหรับการปรับใช้จริง ซึ่งประกอบไปด้วย 1) โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกัญญาวิทยา กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีความคิดเห็นควรดำเนินการ โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกัญญาวิทยาของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 มีจำนวน 479 คน คิดเป็นร้อยละ 95.8 2) โครงการพิพิธภัณฑสถานแมลงไม่เสียค่าเข้าชม กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีความคิดเห็นควรดำเนินการ โครงการพิพิธภัณฑสถานแมลงไม่เสียค่าเข้าชม ของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 มีจำนวน 471 คน คิดเป็นร้อยละ 94.2 3) โครงการอนุรักษ์แมลงคุ้มครองและควบคุมการลักลอบ กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีความคิดเห็นควรดำเนินการ โครงการอนุรักษ์แมลงคุ้มครองและควบคุมการลักลอบ ของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 มีจำนวน 471 คน คิดเป็นร้อยละ 94.2 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 4) โครงการวิจัยเพาะพันธุ์แมลงหายาก กลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีความคิดเห็นควรดำเนินการ โครงการวิจัยเพาะพันธุ์แมลงหายาก ของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 มีจำนวน 483 คน คิดเป็นร้อยละ 96.6 5) โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 โดยมีกลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปางมีความคิดเห็นควรดำเนินการจำนวน 477 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4

ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 6) โครงการปรับปรุงลานสาธารณะประโยชน์ของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 โดยมีโครงการปรับปรุงลานสาธารณะประโยชน์ของศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 จำนวน 486 คน คิดเป็นร้อยละ 97.2 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด

ต่อมางานวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการกำหนดรูปแบบของบริการสาธารณะ จากผลการสำรวจและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนา พบว่า ประเด็นเกี่ยวกับความยากลำบากในการเดินทางของถนนหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 72.2 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นความยากลำบากในการเดินทางสัญจรลำบากไม่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 27.8 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นความยากลำบากในการเดินทางสัญจรลำบากเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 ในส่วนของประเด็นระยะทางของการเดินทางไปศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 65.2 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นระยะทางจากอำเภอเมืองลำปางไปอำเภอกวางเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 34.8 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นระยะทางจากอำเภอเมืองลำปางไปอำเภอกวางไม่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 ต่อมาประเด็นเกี่ยวกับการมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 90.4 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นการมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาไม่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 9.6 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นการมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 ในส่วนของประเด็นเกี่ยวกับความโปร่งใสในการบริหารงาน จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 89.0 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับความโปร่งใสในการบริหารงานไม่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 11.0 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับความโปร่งใสในการบริหารงานเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 และประเด็นในเรื่องการไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการพัฒนา จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 89.6 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นในเรื่องการไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการพัฒนาไม่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 10.4 มีทัศนคติเห็นว่าประเด็นในเรื่องการไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการพัฒนาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้ที่ 1

นอกจากประเด็นอุปสรรคที่กล่าวมา กลุ่มตัวอย่างประชากรได้เลือกที่จะให้ความช่วยเหลือ จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความยินดีที่จะบริจาคเงินช่วยเหลือในการพัฒนาจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 จากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด ต่อมาการยินดีช่วยเหลือโดยติดตามข่าวสาร

เกี่ยวกับแมลงและการพัฒนาศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 จากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด ในส่วนของความช่วยเหลือโดยการเดินทางมาเยี่ยมชมศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 จากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เลือกไม่เห็นด้วยและไม่สนับสนุนการพัฒนาศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 จากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติด้วยแบบจำลองถดถอยโลจิสติก (Logit Model) จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร 500 คน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า โครงการพิพิธภัณฑสถานแมลงไม่เสียค่าเข้าชม เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการตัดสินใจยอมรับและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 ต่อมาโครงการอนุรักษ์แมลงคุ้มครองและควบคุมการลักลอบ ทัศนคติเกี่ยวกับหัวข้อแมลงกับระบบสาธารณสุข การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแมลงของกลุ่มตัวอย่างประชากร ระดับการศึกษาปริญญาตรี การรู้จักศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 ระดับรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างประชากร มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจยอมรับสนับสนุนการพัฒนาศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวกตามลำดับ และในทางตรงกันข้ามทัศนคติประเด็นหัวข้อแมลงกับโภชนาการสารอาหาร มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจยอมรับและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางลบ

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในงานวิจัย

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรมีการเร่งปรับปรุงหรือประสานงานการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแมลงประจำศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 อย่างเป็นรูปธรรม
- 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ภาพกิจกรรมและกระจายข่าวสารดังกล่าวให้สาธารณชนรับทราบ โดยร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 หน่วยงานท้องถิ่น และภาครัฐ เพื่อกระตุ้นการสนับสนุนจากประชาชนและสร้างจิตสำนึกในการศึกษาและอนุรักษ์แมลง
- 3) ควรมีการประสานงานระหว่างองค์กรเอกชน และหน่วยงานท้องถิ่น ทำการเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการรับประทานแมลงที่สามารถรับประทานได้ และแมลงที่อยู่ในรายชื่อคุ้มครอง เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้สาธารณชนสนับสนุนการทำงานศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 เพิ่มขึ้น

4) ควรมีการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของแมลงที่มีต่อการแพทย์รักษาโรค ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในเชิงรุกเข้าหาประชาชน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สาธารณสุขชนสนับสนุนการทำงานของศูนย์กีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 เพิ่มขึ้น

5) ควรมีการประสานงานระดับนโยบายกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง และต้นสังกัดในการจัดทำประชาสัมพันธ์เรื่องราวด้านกีฏวิทยาให้กว้างขวางและต่อเนื่อง เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต และบทความวิชาการ

6) ควรเน้นกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของทางศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 เพื่อเน้นความสำคัญให้กับกลุ่มประชากรระดับนักศึกษาปริญญาตรี และกลุ่มประชากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ในระดับนโยบายภาครัฐ ควรมีการวางแผนงานและมอบหมายภารกิจให้ศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้อยู่ในหมวดของการวิจัยและเผยแพร่องค์ความรู้

7) ควรมีการประสานงานขอความร่วมมือกับทางจังหวัดลำปางในการประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งควรมีการพัฒนาพื้นที่ภายในศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 ให้โดดเด่น มีการจัดทำป้ายบอกสถานที่และเส้นทางอย่างชัดเจน เพื่อกระตุ้นความสนใจของสาธารณสุขชน

8) การสานต่อกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 ควรมีความต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาองค์ความรู้ให้กับประชากรกลุ่มเกษตรกร นักเรียนเยาวชน ผู้สนใจในเรื่องกีฏวิทยา เป็นต้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1) การศึกษาในครั้งต่อไปควรเพิ่มขนาดพื้นที่ในการศึกษาให้ครอบคลุมทั่วภาคเหนือ เพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่ภาคเหนือที่ศูนย์วิจัยกีฏวิทยาป่าไม้ที่ 1 รับผิดชอบดูแล

2) การประยุกต์ใช้สำหรับศูนย์วิจัยกีฏวิทยาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก รวมไปถึงการประยุกต์ใช้กับการพัฒนาในองค์กรอื่นๆ ควรมีการเปลี่ยนแปลงตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้อง เพื่อการอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและสนับสนุนการพัฒนาได้ตรงกับความเป็นจริงในสภาพพื้นที่นั้นๆ

3) ข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลที่อยู่ในช่วงเวลา 3 เดือนเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาในครั้งต่อไปควรให้เวลากับการเก็บข้อมูลมากขึ้น เพื่อเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรและเพิ่มประสิทธิภาพการอธิบายตัวแปรอิสระในแบบจำลองที่ใช้